

و سردهی مامور شد - چون آنها زبان معذرت را شفیع جوائم
خود ساخته عازم استانبولس والا گردیدند از باتفاق سید هاشم
بارها بر طبق اشارت پادشاه در نصب نادر و رخصت اقامت
اندالمی - و راه درآمد و برآمد بر روی زانا زمیندار اودیپور
بسته در ایل ساختن متمردان آن لواحق فراران سعی بکار بردن
و سندان دیوده زمیندار سردهی بغاوت توحش ذاتی رخصت ادبار
بوطن خود کشید - زای مذکور بتسخیر آن مامور شده بمحاصره
آنجا پای همت افشرد - و بجهت رعب افزائی بنده و بار
از موطن خود طلبد ایشی - از آنجا (که سندان دیوده بر سر این قافله
ریخته هنگام نبرد آراسم - و پس از کشته شدن جمعی طریق
هزیمت پیموده پایورگنده شدافت - و آن قلعه ایست نزدیک
سردهی در منتهای صوبه اجمیر گجرات رویه - نام آن در اصل
اربد اهل است - از بدو باعتقاد اهل هند عبارت از روحانیی
و اهل بمعنی کوه - بتصرفات روزگار بدین نام زبان زد شده
ارتفاع آن هفت کوه - بر فراز آن زانا در سوابق ایام قلعه بنا نموده
راه برآمد نهایت دشوار - چشمهای گوارا و چاههای شیرین
و از آنسی آبادان آنقدر که باهل تحصن کفایت نماید - و اصناف
گل و ریاضین و هوای انبساط آور دارد) و ایستگه در سردهی

(۴) در [بعضی نسخه] سلطان - اما اکثر جا بنای فوقانی آمده (۳) در

[بعضی نسخه] دیوره آمده (۴) نسخه [ب] بالو گفته *

تصرف نموده بایرگنده شتافت - و دو کمترو سعي کار بر مخصوران
 تنگ ساخت . سلطان دهبوده سراسیمه گردیده کلید قلعه را سپرد
 رای رایسنگه جمع را درانجا گذاشته باتفاق نامبرده بپایه سرور
 سلطاني رسید . و در سال بیست و ششم (که آمد آمد میرزا
 محمد حکیم در حدرد پنجاب بر زبانها افتاد - و عرش اشیانی را
 در دست آنصوب پیش نهاد داعیه گشت) رای رایسنگه و جمع
 دیگر را با قیلان نامور پیشتر در خصم مرحمت شد - و پست
 تعینات شاهزاده سلطان مراد (که بدفعه میرزا محمد حکیم
 مرخص شد) گردید - و آخر همین سال (که معارفت لشکر پادشاهی
 بدارالخلافت شد) از یا دیگر تیولداران صوبه پنجاب دستوری
 بدانصوب یافت - و سال سیم همراه اسمعیل قلی خان بر سر
 بلوچستان ارتخاص پذیرفت - و سال سی و یکم صبیح او بعقد
 ازدواج شاهزاده سلطان سلیم درآمد بر منزله او افزود - و سال
 سی و پنجم بر خصم وطن خون بیگانیر کام دل اندوخت
 و پس ازان بملازمت شتافته در آخر سال سی و ششم با جمع
 هلاوران بکمک خانخانان عبد الرحیم (که مرگرم مهم قلعه
 بود) نامزد شد - و سال سی و هشتم چون خویش از (که پسر
 راجه رامچند بکھیل بود - و پس از فوت راجه اردا از پیشگاه
 مکرمت بر نواخته بقلعه باندهو لعلقه پدرش فرستادند)
 در راه از سکھاسن افتاد و بچاره گرمی خون گرفتند اما بشخص

و شوی به هنگام بر عارضه افزوده در گذشته پادشاه قدر دان
بصر منزل او رفته بگوناگون نوازش سربلند فرمود - پس ازان بتقریب
از حضور جدا شد *

درین ضمن فریاد ستمگاری یکی از نوکرانش بعرض رسید
و بر طبع والا گران آمد - و او بظاهر باز پرس طالب حضور گردید
رای رایسنکه اودا پنهان داشته گریختن او برگذارد - ازین جهت
چندے از کورنش بازماند - و پحتتر مورد نوازش شده سوزته
در اقطاع یافت - و تعیذات دکن گردید - او از بر خود غلطي
لختی به بیگانیر وطن خود رسیده وقت را گذرانید - و بعد ازینکه
درانه شد در راه دزنگ داشت - هرچند عرش آشیانی در مراتب
اندرز کوشید سودمند نیامد - صلاح الدین نامی از حضور تعیین
شد - که اگر بدان خدمت نمی شتابد بحضور والا بر گرداند
ناگزیر بعقبه سلطنت رسید - چون کجروی را شایسته پاسخی
نداشت چندے بار نیافت - آخر پادشاه بواس حفرق دیوبند
مفتح جرائم او فرموده بر مراسم اعتبار او افزود - و سال چهل
و پنجم (که بلده بههانپور معسکر فیروزیه بود - و شیخ ابو الفضل
بجانب ناسک تعیین شد) او نیز در همراهیان شیخ قرار یافت
چون در بنگاه او دلمت پسرش عورش برپا نموده بود بدین
تقریب دستوری بورت گرفت - سال چهل و ششم باز دولت
آستانبوس دریافت - و سال چهل و هشتم بهمراهی شاهزاده

سلطان سلیم بمهم رانا تعیین گردید . در عهد مرش آشیانی
بمنصب چهارهزاری رسیده در سال اول جلوس جلت مکانی
پنجاهزاری شد *

چون پادشاه بتعاقب خسرو عازم پنجاب گردید ار مامور شد
که همراه معمل نیاید . بپسندم از انذای راه جدا شده بوطن
خود رفت . در سال دوم بعد معارفت پادشاه از کابل باستصواب
شریف خان امیرالامرا فوظه در گردن کرده ملازمت نمود
و سال هفتم مطابق سنه (۱۰۲۱) یک هزار و بیست و یک هجری
بعدم آباد شتافت . پسر آلائش دلچک . که در عهد اکبری
بمنصب پانصدی سرفراز بود . در سال سی و ششم در مهم تکه
بکمک خانخانان تعیین گردیده در جنگ با آنکه جمعیت نیک
همراه داشت بذبرکهمتی از دور تماشایی بود . سال چهل
و پنجم (که مرش آشیانی بدیاردکن بودند . و مظفر حسین میرزا
بذبرکست و بلند شدن سخن با خواجگی فتح الله از کم حوصلگی
راه آراگی سپرد) ار بهبانه تفحص مبرز با مردم خون از اردو
برآمده راه وطن پیش گرفت . در سال چهل و ششم پدرش
بتادیب ار تعیین گردید . ار استدهای آمدن بحضور نمود
پادشاه رقم صفح بر نامه جرائم ار کشیده فرمان طلب فرستاد
ار بحضور آمد . در سال سیوم جلوس جهانگیری باستصواب
خانجهان لودی عفو زلات او شد . پس از فوت پدر چون از دکن

آمده ملازمه نمود بعذایک خاتمه و خطاب راننی سر بلند گردیده
جانشین پدر شد *

در جهانگیر نامه می نویسد که رای راسنگه پسر دیگر نیر
داشتم سور سنگه نام - با وجود آنکه دلپت پسر تیکه او بود
میخواست که سور سنگه جانشین باشد بتقریب صحبتی که
با مادر او داشتم - در وقت (که احوال دولتش مذکور شد)
سور سنگه از کم خردی ظاهر کرد که پدر مرا جانشین ساخته
تیکه داده - پادشاه را این عبارت^(۲) خوش نیامد - گفت اگر ترا
پدر تیکه داده است ما دلپت را سرفراز ساختیم - و بدست
خود تیکه بر پیشانی دلپت کشیده وطن پدر بجای او
مرحمت نمود - در سال هفتم جهانگیری پانصدی ذات
و پانصد سوار بمنصب افزود شده^(۳) بکمک میرزا رستم صفوی (که
بعکومت قنده نامزد شده بود) تعیین گردید - در سال هشتم
چون خبر رسید (که او با برادر کوچک خود سور سنگه مذکور
جنگ کرده شکست خورد) و مقارن آن هاشم خوستای فوجدار
آن نواحی گرفته بعضور آوردن چون مکرر ازو تبانی سرزده بود
بیاسا رسید - بجادری این خدمت بمنصب سور سنگه پانصدی
ذات و در خدمت سوار افزود شد : احوال راو سور مذکور جداگانه
بتذکر در آمده *

(۲) نسخه [ب] این خوش نیامد (۳) در [بعضی نسخه] افزوده بکمک *

• راجه رامداس کچھراوه •

پدرش اردت نام مرد کم استعداد پریشان حال بود - در وطن خود لونی^(۲) روزگار بھر می برد - رامداس در بدو حال نوکر و ابحال درباری شده خود بوسیله راجه مذکور در سلک بندهای عرش آشیانی منسلک گشته در کم فرصتها ترقی نموده بمنصب پانصدی امتیاز گرفت - و بتدریج قرب و اعتبار او افزوده در سال هیزدهم [که راجه تودرمل بکمک خانخانان و انتظام فوج او (که متوجه تسخیر بهار بود) تعیین شد] مهمات دیوانی بنیامت راجه بدر تقویض یافت - و رفته رفته بزور خدمت و حاضر باشی نوعی در مزاج پادشاهی جا کرده که بیشتر عرض او منظور میشد کارسازی امرای راجپوتیه و غیره میکرد - و زرها می اندوخت - گویند حولینے وسیع مطبوع در قلعه آگره نزدیک هتیاپول ساخته بود اما همواره در پیشخانه بچوکی تیمام داشت - و چون عرش آشیانی در دلوج و خروج محل تعیین وقت نداشته گاه اندرون و گاه بیرون می آمد رامداس با دریمت راجپوت نیزه در دست پیوسته حاضر و منتظر می بود *

در ایام ارتحال آن پادشاه چون خان اعظم و راجه مانسنگه در ارتفاع دولت سلطان خسرو میکوشیدند رامداس بدرتخواهی و قدوریت شاهزاده سلیم مردم خود را برخزان و کارخانها مامور

ساختن - تا مخالف دست تصرف دراز نتواند کرد - لهذا در عهد جهانگیری بافروزی مذهب و مزید جاء و حشمت چهره کامیابی افروخت - و در سال ششم سنه (۱۰۲۰) هزار و بیست و هجری بهدراهی عبدالله خان صوبه دار گجرات بهم دکن تعیین گشته بخطاب راجگی و عنایت نقاره سر بر افراخته قاعه رنتهپور (که از اعظم قلاع هندوستان است) بدو مرحمت شد - و مشهور آنست که بخطاب راجه کرن سرفراری یافته - اگرچه در اقبال نامه نوشته - چون از راه ناسک بدو امک آباد شتافته از چهره دستیهای ملک عنبر بستوه آمده برسم هزیمت معارفت نمودند جذت مکانی از روی بتحاب تصویر همه امرا (که درین یساق عارفان بو خود هموار کرده بودند) کشیده طالبید - و هر یک را دیده چیزت میگفت - چون نوبت تصویر راجه رسید سر دیوان بدست گرفته فرمود - تو بیک تذکیر یومیه نوکر زایسال بودی - بدوم تربیت کرده با ایت رسانید - قوم راجپوت را گریختن عیب است - حیف شرم خطاب راجه کرن هم نکردی - امیدوارم که از دن و دنیا بی بهره شوی - و او را ملازمت ناکرده بهمم هنگش تعیین نمود راجه در آنجا در همان سال مطابق سنه (۱۰۲۲) هزار و بیست و دو هجری درگذشت - پادشاه فرمود که دعای من کار کرد چه در مذهب هنود مقرر است که هر که از دریای سده گذشته به گرد جهانمی میشود - در رنگه لال آب پانزده عورت و بیست

مرد همراه دستار راجه ستمی شدند *

در جود و بخشش در انوکم نظیر و سهم نداشت - بیک
لطیفه مبلغه خطیر میداد - و بچران و باد فرزش و اهل نغمه
آنچه یکبار انعام میکرد آنها هر سال در همان ماه همان قدر
مبلغ از خزانچی او آمده می گرفتند - احتیاج درست کردن قبض
مجدد نبود - شوق ببازی چوسر بسیار داشت - تا دو شبانه روز
بازی نگاه میداشت - اگر بای میداد دشنام و غصه میکرد - خصوص
بر رفیق خود - و دستهای خود بر زمین میزد - و بد میگفت
و تمن داس پسرش در سال چهل و ششم اکبری از حضور
بے رخصت بوطن شتافته بدل آزادی زیر دستای بر نشست
بخواهش پدر حکم شد که نوکران شاه قلی خان او را بدرگاه
آوردند - آن شریده سر بآویزه برخواست - رجان به پسر - از
فرزندی پیوند رام داس را غم در گرفت - عرش اشیانی
به پیش خانۀ او رفتند پوشش فرمود - پسر دیگرش دلپ نوان
پایۀ وزارت برآمده در همه چیز با پدر مطابق العمل بالنعل
بود - در عین شباب بعدم کده شتافت *

• راجه باسو •

زمیندار مو و پنهان است - که الکائیس من از دواپه باری
صوبه پنجاب پیوسته بکوهستان شمالی انصوبه - هنگامه (که

(۲) نسخه [ب] بازی میاد (۳) در [بعضی نسخه] تمن داس *

قضیه ناگزیر جنس آشیانی روزگار را بر شورانید - و فتنهای
خوابیده از هر گوشه و کنار بیدار شد (سلطان سکندر صر) که
در تنگنای کوهستان پنجاب در خزیده بانتهاز قابو روزگار
میگذرانید) سر بفساد برداشتی - بضمک مل (که در آن وقت
برپاستی این الکا سر اعتبار می افراختی - و در شور افزایی و انصاف
بیگناهی اشتها داشتی) همراهِ سلطان سکندر گشته در پی آرایش
هنگامه او شد - پس ازان (که در سال دوم عرش آشیانی
سکندر را در قلعه مانکوت محاصره نمود - و هر روز آثار
ادبار و تباهی از وجبات احوال متحصان نمایان تر میشد)
از آنجا که رسم پیشتره زمینداران هندوستان آن است (که
راه یکجہتی گذاشته همه طرف را نگهبانی میکنند - و با هر که
غالب و شور آنرا باشد هم‌رهی می نمایند) درین راه بسیاری
هیلبای زمینداران آمده ضمیمه لشکر پادشاهی گشتی - و پس
از کشایش آن قلعه و یکسو شدن مقدمه سلطان سکندر هنگامه
(که بلده لهور مطرح الوبه فیروزبی بود) با آنکه ایذای
خود آمده اگرچه از روی اضطرار آمده بافتند مستحصن
نعمرده اند نظر بفتنه انگیزی و شور پستی او بیروم خان افغانی او را
قرین مصلحت دانسته بیاسا رسانید - و تضحی مل برادرش را
بجای او نصب نمود - و چون مرزبانان آن دیار براجہ نامو
رسید او همواره شاهراء انقیاد و اطاعت پیموده نیکو بندگیها

بجا آردند . هنگامی (که عرش آشیانی بعد فوت میرزا محمد
 حکیم و بتصرف آردن زابلستان استقرار صوبهٔ پنجاب از متعلمات
 دانسته طرح اقامت در آن ناحیه ریختند) راجه باسو از کوتاه فکری
 و تبه خیالی سرتابی پیش گرفت . بذابریں در سال سی و یکم
 حسن بیگ شایخ عمری بر سرش تعیین گشت . که اگر آن بومی
 اندوز نپذیرد مالش بمرا دهد . چون فوج پادشاهی به پتهان
 رسید راجه باسو از نوشتهٔ راجه نودرمل از خواب غفلت
 در آمده بهمراهی حسن بیگ بر آستان خلافت نامیهٔ استکان
 سود . پس از آن در سال چهل و یکم بمسایوم فشین را بخود
 یادر گردانیده باز از بد گوهری سر از فرمان پذیری بر تافت
 عرش آشیانی پتهان و آن نواحی را باقطاع میرزا رستم قندهاری
 مقرر فرموده بتادیم آن نواحی اندیش دستوری یافت
 و آصف خان نیز بیادری همراه شد . بناسازگاری در سردار کار سرکار
 تمشیک نگرفت . میرزا رستم طلب گشته چکت سنگه پور راجه
 مانسنگه تعیین گردید . بنندگان پادشاهی پیمان یکنادلی بسته
 بخدمنگری پای همت افشردند . و قلعهٔ مو را (که باستواری
 و دشوار کشائی . شهرور و مقر آن منور بود) گرد گرفتند . تا دو ماه
 سترگ آویزه گوهر ران مردی می افروخت . آخر الامر قلعه را
 بسپرد . و در سال چهل و هفتم چون خبر شورش او بعرض رسید
 باز فوج تنبیه او مامور شد . جمیل بیگ پسر تاج خان را

مردم از کشیدن - پس ازان راجه مسطور دست توسل بدامن
شاهزاده سلطان سليم زن - تا آنکه بعرض شاهزاده رقم عفو
پروچرائم او كشيده شد - باز مصدر شورش گفته در سال چهل
ونهم (كه شاهزاده بار دوم بملازمك بدر والا قدر بيوست)
او نيز باميد استشفاع همراه ايشان آمد - اما بذابر وفور وحشت
آن طرفه دريا ايستاد - پيش ازان (كه شاهزاده زبان شفاعت
كشيد) عرش آشياني مادهو سنگه كچهوايه را براي گرفتن او
فرستاد - او خبردار شده بدر لوت - چوي جنت مكاني بر تخت
سلطنت متمكن گرديد او بعطاي منصب سه هزار و پانصدي
سر بلندي يافت - و در سال ششم بمهم دكن دستوري پذيرفت
و در سال هشتم مطابق سنه (۱۰۲۲) هزار و بيست و دو هجري
جهان را بدرون كرد - پسرانش راجه سورجمل و راجه جكم سنگه
اند - كه احوال هر دو براسه ترقيم يافته *

• راجه مانصنگه •

پسر راجه بهگونك داس كچهوايه است - بعقل درست
و شجاعت فرادان و مزيد قرب و منزلت سرآمد امراء اعيان
سلطنت عرش آشياني بون - و از فرط اخلاص و قدريت از پيشگاه
خلافه بخطاب فرزندي و گاه بميرزا راجه مخاطب ميشد
در آخر سنه (۹۸۳) نهد و هشتاد و چهار بتاديب رانا كيكاي
مغورر سامور گرديد - در آغاز سنه (۹۸۵) نهد و هشتاد

(مآثر الامراء) [۱۶۱] (باب الرابع)

و پنج در حوالی گلکنده^(۲) (که بعد چوتنور آن بلده را ساخته بود)
جنگ عظیم رو داد - راجه رامسای گوالیری با پسران کشته شد
و دران زد و خورد رانا با کدور مانسنگه در افتاده آویزشها
نمود - و زخمها برداشته رو بفرار آورد - راجه مانسنگه در محلات
او فرود آمده فیل رامسای (که از فیلان مشهور او بود) با غنائم
دیگر ارسال حضور کرد - اما چون از تاخت و تازاج آن سرزمین
راجه بمردم مانع گشته عبرت عاید شد پادشاه بعتاب طالب
حضور نموده چندس از مجرا ممنوع فرمود *

چون سپه داری پنجاب راجه بهگرنمت داس مقرر گشت
حراسک حواشی زردباز سنده بکدور تفویض یافت - سال
سیم سنه (۹۹۳) نهد رنود رسه میرزا محمد حکیم برادر
علانی عرش آشیانی (که مرزبان کابل بود) ودیعت حیات سپرد
و کدور حسب الامر بر جناح استعجال بکابل شتافته بسکنه و قطان
آنجا طمانینت افزود - و پسران مقوی میرزا افراسیاب و میرزا
کیقباد را با تبعه و لحقه و عدههای آندر دست همراه گرفته
بملازمی رسید - عرش آشیانی تا درهای نیلاب انتهاض نموده کدور
مانسنگه را بحکومت کابل امتیاز بخشید - از بجلاکت و مردانگی
طایفه روشانی را (که برهزنی و قطاع الطریق سنک راه خبیبر
بودند) ماله بسزا داد - و چون راجه بیور بر در آلکای مواد
(۲) نسخه [۱] کوهزده *

شورش يوسف زاي فرزند زین خان و حکیم ابوالفتح طلب
 حضور شدند این مهم بمانسنگه تفویض یافت - و چون زابلستان
 برآچه بهگوننداس قرار یافته او از سنده گذشته سودائي
 گشت حکومت آنجا بکنوز باز گردید - و در سال سي و دوم
 چون ظاهر شد (که کنوز از سرد سیر بستوة آمده - و از الوس
 راجپوت برآپای زابلستان بیداد بیرون - و کنوز درستم رسیدگان
 دیده دري بکار نمی برد) آنملک از برگرفته تپوش در شرفی دیار
 مقرر شد - و خود بمالش روشانیان سي پرداخت - و در همین
 سال (که صوبه بهار در اقطاع الوس کچهواهد قرار گرفت) کنوز
 پداسهانی آن ملک دستوری یافت - سال سي و چهارم که پدرش
 در گذشته بخطاب راجگی و منصب پنجهازی بلند مرتبه
 گردید - و چون بصوبه بهار شتافت بر بنگاه پوزنمل کذدهوریه
 (که نخوت فرشی میکرد) شتاب آورده جای بسیار برگرفت
 او قلعه نیارست نگاهداشت - زینهار خواست - از آنجا بیازش
 راجه سنگرام چالش نمود - او پذیره شده فیلان و تندسوفات آن دیار
 هر گذرانید - راجه به پتغه برگشته بر سر زینت چرده قاضی
 نموده فراوان غایمت اندوخت *

و چون از سرتابان تباء سگال آن ناحیه وا پرداخت در سال
 سي و پنجم از راه چهار کهند فوجی بولایت اردیسه کشید - و آن
 آکانه ست که همواره مرزبان جداگانه کار کپائی کرده - ازین

پيشتر چنده پرتاب ديو فرمان روا بود - پور او برسنگه ديو
از بدگوهری و تپاه دمسازی بیازش پدر برخاست - و هنگام یافته
زهر بر خوراند - و جاوید مردگی اندوخت - دران نزدیکی مکذوب ديو
از خانگانه آمده ملازم شده بود ازان کجوردی بر آشفته در سگالش
بادافراه شد - و چنان را نمود که زش بدیدن می آید - درلیهای
سلاح آمدن بدان روش روانه ساخت - و پیشکش کالا بدست
دویست کار دیدار بر دل داده بحصار در شد - و از انجا (که
پدر آزار دیر نپاید) کار او زود بانجام رسید - و بزرگی بود
گرائید - (سم نبود که راجه اندوخته نیاگان و بیشین بزرگان برگیرد
هفتاد باستانی گنجینه را نقل بر شکست - و نهادند چندین گذشتگان
بر گرفت - اگرچه دست بخشش بر کشود لیکن از فرمان بدبیری
خود سر باز زد - و بطبیعت روستای گردن بر نهاد - سلیمان
کورانی (که بر بنگاه مسلط شده بود) بایزید پسر خود را
از راه جهارکهند بیازش انماک فرستان - و اسکندر خان اوزبک را
(که از عرش آشدانی بغی نموده نزد او شناخته بود) همراه داد
(۳) (۴)
راجه از تن آسانی در فوج بسرداری جهت رای و درگاه آیمج
بجنگ تعین کرد - آن حرام نمکان با سران فوج ساخته بکارزار
خداوند باز گردیدند - ساخت آدیزشها رو داد - راجه بذاکامی

(۲) در [اکثر نسخه] بازید (۳) در [بعضی نسخه] جهت رای (۴) در

[بعضی جا] درگاه پدج آمده *

تن در داده بایزید را دید - بدستگیری او سترگ بیکار چیره
بر افروخت - راجه و جهیم را می بمره انگي نقد زندگي سپردند
و مرزباني بدرگا تیج باز گردید - سلیمان او را بدستان صرائی نزد
خود آورده او هم گذرانید - و بران ملک چیره دست آمد *

در صوبه داری مذمب خان خانخانان و خانجهان ترکمان بهیاره
ازان ملک بر قلمور افزود - از پراگنده گی امرای بنگاله قتلوی
نوحانی بران ملک چیره گردید - چون راجه درین سال
بدان دیار در آمد قتلو پیرخاش بوخاسمت - با آنکه چشم زخمی
بفرج پادشاهی رسید راجه پا انشوده دست بر نداشت - ناگاه
قتلو (که بیمار بود) در گذشت - و عیسی وکیل او ز میر
خان پور خرد ادره بصری برداشته با راجه آشتی پیش گرفت
راجه بتکدک جگنازه را با توابع بخالصه ضبط کرده بهار
برگشت - و آن پرستشگاهست از مشاهیر معابد هندوستان
در شهر پرسوتم بر ساحل دریای شور - نزد او بیکر کشن و برادر
و خواهر او از صندل بر ساخته اند *

گویند پیشتر ازین بهار هزار سال و کمه راجه اندر من
مرزبان نیلگر پریمی برهنمونی آگاه اولی (که ایزد جهان آفرین را
بدین مکان نظر خاص امت) بزرگ مصره آباد کرد - راجه را
شبه بظواب نمودند - که در فلان روز چو به بدرازی پنجاه و دو

انگشمن و عرض یک و نیم دسمی خواهد آمد - آن پیکر خاص
 ایزدی است - برگیرند - و بخانه در بسته هفت روز نگاه دارند
 بهر صورتیکه برآید درین خانه داشته محراب پرستش بر سازند
 همچنان در بیداری یافتی - آرا جگفته نام نهاد - گویند
 کلا بهار نوکر سلیمان کرزانی چون برین دیار چیره دستی یافتی
 آن چوب را در آتش انداخت - نسوختی - سپس در دنیا افکند
 باز بر آردند - گویند آن پیکر را هر روز شش بار بر شویند - و تازه
 رخت پوشانند - و پنجاه شخصت زنا را در استانه خدمتگاری
 کنند - و هر بار (که شیلان بزرگ بفرستیده پیش آن صورت آورند)
 تا بیست هزار کس بهره از اوس برگزینند - و از ابه شازده
 پایگی بر سازند - و بر سوار گردانند - و پندارند هر که آرا
 بکشد از نکوهیدگی پاک گردد - و سخنی در زگار نبیند - و از
 فرزان خارق عادت برگذارند *

بالجملة تا عیسی وکیل قتل زنده بود پاس پیمان راجه
 نگاه میداشتند - پس از راجه سلیمان و خواجه عثمان پسران
 قتل و عهد را بر شکسته سرشورش برداشتند - راجه در سال سی
 و هفتم باستیصال آنها و کشایش آن ملک کمر همی چستی بدست
 سعید خان سوبه دار بنگاله نیز پیوست - به پیکارهای سخت آنها
 آرا دشمنی هریمت گشته پناه راجه را میچند (که زمیندار عمدت
 آن ملک بود) بردند - اگرچه سعید خان بنگاله برگشت اما راجه دسمی

از تعاقب نكشیده سازنگ گدعه را (كه پناه جا اندیشیده بودند)
 معاشره كرد - ناچار راجه را دیدند - در سرکار خلیفه آباد جاگیر
 بآنها تن نموده در سنه (۱۰۰۰) هزارم هجری ملك اردیبه
 ضمیمه ممالک مصر سه گردید - و در سال سی و نهم سنه (۱۰۰۲)
 هزار و دو هجری (كه سلطان خسرو را بمنصب پنج هزاری و اقطاع
 اردیبه برنواختند) راجه باتالیقی او اختصاص گرفته بجایگزین
 بنگاله و پاسبانی آندیار دستوری یافت - و راجه بحسن تدبیر
 و نیروی شمشیر سرزمینهای بسیاره از ولایت بهائی و زمینداران
 دیگر گرفته داخل ملك پادشاهی ساخت - و در سال چهارم
 سنه (۱۰۰۴) هزار و چهارم هجری نزد آك محل جائی پسندید
 كه آسیب كشتی بدر کمتر رسد - شیر شاه نیز این مكان را
 خوش گونا بود - بلده حاكم نشین اساس گذاشته پاكپونگر موسوم
 ساخت - راج محل نیز نامزد - و در سال چهل و یکم لچه می نواین
 زمیندار كوچ (كه آباد ملكه سمت شمالی گهواره گهات - در صد
 كوره طول - و چهل تا صد عرض) راه اطاعت پیموده براجه
 ملاقات كرد - و همشیرا خود را براجه داد *

سال چهل و چهارم سنه (۱۰۰۸) هزار و هشت هجری

(كه عرش آشیانی عزیست دكن نمود - و شاهزاده سلطان سلیم
 بصوبه اجمیر بماش راجا دستوری یافت) راجه را با بهالی
 حكومت بنگاله همراه شاهزاده تعیین كردند - چون دران ایام

عیسی (که بزرگ بومی بنگاله بود) فرود شد راجه یتاق آن ولایت
 آسان بر شمرده جگت سنگه پسر کلان خود را بیاسپانی فرستاد
 جگت سنگه در راه زندگی بسپرد - مها سنگه پور او را (که
 خود سال بود) به بنگاله روان کرد - در سال چهل و پنجم حواجه
 عثمان بصر قتلو سر نسان برداشت - مردم راجه سهل انگاشته
 باویزه بر آمدند - چشم زخمی رسید - اگرچه بنگاله از دست
 نرفت اما بسیار جاها متصرف شدند - شاهزاده سلطان سلیم
 (که از تن آسانی و باده پیمائی و بد همنشینی مدتی در اجمیر
 بصر بوده تا اودیپور شتافت) هنوز مهم انجام نگرفته بسیج
 خود سری نموده خواست خود را به پنجاب رساند - که
 ناگاه شورش افغانان بنگاله بلند آوازه شد - راجه مانسنگه
 بدان سو رهنمائی کرد - اما باغروی واقع طلبان شاهزاده بضبط
 آگره رد آورد - مریم مکانی برای پند پذیروی او از قلعه سوار
 شدند - شاهزاده بخجالت از چهار گروهی دارالخلافت عمان تاب
 گشته کشتی سوازه راه آله آباد گرفت - راجه ابتدا از شاهزاده
 جدا شده بمالش بد گوهران بنگاله رهگرا گشته نزدیک شیر پور
 با مخالفان در آریخته بر شکست - میر عبد الرزاق معموری
 بخشی موبه بنگاله (که دستگیر شده بود) در معرکه با طوق
 و زنجیر بدست آمد - و پس ازان (که از بدو دست آن ملکیت
 خاطر جمع ساخت) بحضور رسیده بمنصب هفت هزاری

هفت هزار سوار (که در آن وقت شیخ امیر عمده زیاده
بر پنجهزاری نمی شد - مگر بعد ازین میرزا شاهرخ و میرزا
عویز کوکه نیز بدین برآمدند) سرفراز گردید - و در ایام ارتحال
عرش آشیانی با اتفاق میرزا کوکه در فکر سریر آرائی سلطان خسرو
(که در زعم مردم رتبه ولیعهدی داشت) افتاد - اما چندان مکانی
به عالی بنگاه و رخصتی تعلقه محتمل ساخته بجانب خود کشید
و پس از جلوس جهانگیری بدان حکومت شتافت - اما در همین
سال از بنگاه تغیر شده چندی به تنبیه سرکشان رهتاس مامور
بود - از آنجا بحضور رسیده در سال سیوم بوطن دستوری یافت
که سرانجام پورش دکن نموده بکک خانخانان بدان دیار
شتابد - مدتی در دکن بود - همانجا در سال نهم جهانگیری
باجل طبعی در گذشت - شخص کسی با وی در آتش سوختند *

زوجه در حکومت بنگاه عجب ثروت و دولتی و طرفه ساز
و سرانجام بهم رسانید - که با او فروش او صد فیل داشت
و همه سپاه پیش علوفه - از نوکران معتبر بسیار - که هر یک
سرسه و سردارے بود - گویند در آن هنگام (که مهم دکن
بمخاندان لودی باز گردید) مانده پنجهزاری صاحب علم و تقاره
(مثل خانخانان و زوجه هانسنگه و میرزا رستم مغوی ر آصف
خان جعفر و شریف خان امیرالامراء) و از چهار هزار تا صدی
یک هزار و هفتصد منصبداران کمکی بودند - چون ببالا گهاک

از فقدان غله قطع و فلا بمراتبه انجامید (که سیره بیک
 رویه آرد پیدا نمیشد) روزه راجه سردیوان برخاسته بالحاج
 گفت - که اگر من مسلمان می بودم هر روز یک وقت طعام
 با شما تناول میکردم - چون ریش سفید همه ام بهای برگ تذبول
 از من قبول کنند - پیش از همه خانجهان دست بر سر گذاشته
 گفت - مرا قبول است - دیگران نیز قبول کردند - راجه یکصد
 رویه به پفجزاری و باین حساب تا مدتی یومیه قرار داده
 هر شب زرد خریطه کرده بالای آن نام آن شخص می نوشت
 و بهر یک می فرستاد - تا سه چهار ماه (که این سفر
 مدعی شد) هرگز نماند نذود - و بمردم آرد تا رسیدن رسد
 اجناس را بنرخ آنبیر می فروخت - گویند رانی کزور منکوحه^(۲)
 راجه (که مدبره عاقله بود) از رطن سر برآه کرده می فرستاد
 راجه در سفرها بجهت مسلمانان حمام و مسجد از پارچه ایستاده
 میکرد - و یک وقت طعام بهمه متعینه می فرستاد *

گویند روزه سیده با برهنه در رجحان اسلام هر دین
 هنوز بدعت در آمد - و راجه را حکم گرفتند - راجه گفت من
 اگر ترجیح اسلام نمایم خواهند گفتی که بنا بر خوشامد پادشاه
 وقت است - و اگر عکس آن گویم محمول بر جانب داری
 خواهد شد - چون آنها مبالغه کردند راجه گفتی مرا علم نیستی

(۲) نسخه [ب] بنرخ آن نیزه

اما دین ہنود (کہ چندین مدت است) اگر ہمہ صاحب کمال
مذہب باشد ہمین کہ مرد سوختند - و ببادش دادند - اگر کہ
شبہا آنجا رود بسم آسیب جنہ اسمی - و در اسلام در ہرقصبہ
و شہر چندین بزرگان آسودہ اند - کہ یزار و بتبرک در میان اسمی
و اقسام مجالس منعقد *

گویند در وقت رفتن بنگالہ در منگبر بصحبت شاه دولت
نایب (کہ از صاحب کمال آنوقت بود) رسید - شاه فرمود باین
ہمہ دانش و فہمید چرا مسلمان نمیشوی - راجہ عرض کرد کہ
در کلام الہی واقع شدہ * ختم اللہ علی قلوبہم * اگر بتوجہ شما
فعل شقاوت از سینہ من برداشتہ شود فوراً مسلمان میشوم - و یکماہ
باین امید توقف کرد - چون اسلام نصیبہ اش نبود سون نمود
و لہ در قائل *

* فیض درویشان چہ در یابد دل افردہ را *

* مس چو باشد کشتہ ہے حاصل ز فیض کبما سمی *

گویند راجہ «اننگہ ہزار و پانصد حرم داشت - و از ہر یک
دو پسر و دو پسر بہم رسید - اما ہمہ در حیات پدر زندگی
بصورتند - مگر راجہ بہار سنگہ - او ہم از بادہ پیمائی بافراط
بعد از پدر زود در گذشت - علیحدہ مذکور شدہ *

* راجہ راجسنگہ کچھواہہ *

پسر راجہ اسکر ہرادر راجہ بہارامل اسمی - چون راجہ

بهار اصل مورد نوازش بی پایان عرش آشیانی گردید هر یک از خویش و اقارب او بقدر حال ترقی کرد - (راجه اسکن سال بیست و دوم همراه صادق خان به تنبیه راجه مددگر نامزد شد و سال بیست و چهارم بمرافقه راجه تودرمل بصوبه بهار تعیین گردید - در سال سیّم بمنصب هزاری افتخار آذربخت در همین سال همراه خان اعظم کوکه بیساق دکن دستوری پذیرفت - چون پادشاه سال سی و یکم در امیر بهر صوبه تعیین فرمود صوبه آگره بخام او و شیخ ابراهیم توار یافت - و سال سی و سیوم همراه شهاب الدین احمد خان بمالش راجه مددگر روانه شد - و هومت موعود درگذشت - راجه بختگاه بختاب راجگی و منصب درخور سرعزت برافراخته مدتها تعینات بیساق دکن بود - پس ازان (که حسب استدعای او فرمان طلب صدرر یافت) سال چهل و چهارم بدرامت آستانه بوس پیوست - پستر بقعه داری گوالیار سر بلند گردید - سال چهل و پنجم در امی (که پادشاه متوجه محاصره قلعه آسیر بود) بحضور آمده بمسجد نیاز چنین خود را روشن ساخت - و سال چهل و هفتم بانفاق راجی رایان پتر داس بتعاقب بر سنگه دیو بندیل (که دزدانه بر سر راه آمده شیخ ابوالفضل را بقتل رسانیده بود) مامور گردید - و چون در استیصال طایفه بندیه ترددات شایسته و مساعی جمیله

بکار بردن سال پنجاهم باضافه های متواتره بمنصب چهار هزارى
سه هزار سوار و عفايت نقاره فايز گشت . در سال سيوم
جنس مكاني بدکن رخصت يافت . در سال دهم مطابق سنه
(۱۰۲۳) هزار و بيست و چهار هجري درانجا فوت نمود
رامداس پسر او بمنصب هزارى چهار صد سوار سرفرازي يافت
و سال درازدهم بخطاب راجگي ممتاز شد . و اواخر همین سال
از اصل و اضافه بمنصب يک هزار و پانصدي و هفتصد سوار
سربلند گردید . يکي از نبائر او (که پرسوتم سنگه نام داشت)
سال ششم جلوس فردوس آشياني بربقه اسلام در آمده موسم
بسعادت مند گردید . و بعطای خلعت و اسب و زر نقد مورد
عاطفت گشت *

• راجه رايسال درباري •

پدرش راجه سوچا پسر راجه راي (امل شبخارت اسمی
که حسن خان سور پدر شير شاه مشهور در بدر حال نوکر او بوده
در کچه واهه دو فرقه اند . يکي راجارت - که ميرزا راجه مانسنگه
و نياگان او اند . دوم شبخارت . که راجه لونکرن و راجه رايسال
و اقوان او باشند . گویند يکي از اسلاف آنها را فرزند نميشد
در ريشه بسروقتی او رسيد . و بر احوالش بخشوده بوجود مولود
مبهر ساخت . بعد چنده بيمن دم گيرای آن بزرگوار

پسر سه کرامت شد - مسمی بشیخ نمودند - و اولاد او بشیخوات
موسوم گردید *

راجہ راجہ بدستیارچی اقبال منظور نظر عرش آشیانی شده
بقرب و اعتبار از هممران برتری اندوخت - و چون آثار
نیکو منشی و مزاج دانی از چهره احوالش پیدائی گرفت
روز بروز براعتمان افزوده مدار و اختیار حرم سرای پادشاهی
بر رای (زین راجہ تفویض یافت - در تاریخ اکبری منصب او را
تا سال چهارم هزار و در بیست و پنجاهی نوشته - ظاهراً در آن وقت
این قسم مناصب معمول بود - بعد از آن قرار یافته باشد که
هزاری و مافوق او را کمتر از پانصدی اضافه ندهند - در زمان
جنم مکانی بر منصب و امارت راجہ راجہ مال افزوده تعیین دکن
گردید - و مدتی گذرانیده همانجا زندگی بسپرد - عمر هم دراز
یافته - بیصمی و یک پسر داشت - و هر یک ازینها کثیر اولاد
بود - و چون او در بهق دکن بخدمات پادشاهی قیام داشت
مادهوسانگه و غیره نبائش از خود سری و تبه خیالی جمع
اوباش و زنون فراهم آورده و لایمت حد خود را (که عبارت از کهندار
و غیره متصل آنبیر است) بزرگستی متصرف شدند - متهم داس
بنگالی (که متدین و از خط دانشا بهره داشت - و صاحب
اختیار سرکار راجہ بود - و از جانب او در دربار پادشاهی سعادت
حضور می اندوخت) از حسن رای لخته تدابیر بکار برده باره

(باب ۸۰۱) [۱۷۴] (مائراامرا)

ملک از دسوی متغلبان برآورد - و پس از فوت راجه از پسرانش راجه گردهر و غیره در سه کس برشادت و راجگی نام برآوردند باقی پسران و پسرزاده‌های او (که جم غفیر بودند) در وطن بعنوان زمینداران بسر برده اکثر بقطاع الطریق و مقصدی میگذرانیدند *

* رانا سکرا *

پسر رانا اودیسنکه بن رانا سانکا اسم - چون برادرش رانا پرتاپ با عرش آشیانی وادی مخالفت می‌پیمود او در بملازم پیشگی آرد، بمنصب در صدی شرف استیاز یافت و در سال اول جلوس جنم مکانی بانعام دوازده هزار روپیه مفتخر شده همراه سلطان پرویز بمهم رانا تعیین گردید . و در آخر همین سال با جمعی به تفتیه دلپمت بهورته نامزد گردیده مظفر منصور گشت - در سال دوم بمنصب در هزار و پانصدی ذاک و هزار سوار عام عزت برافراخت - و در سال یازدهم از اصل و اضافه به سه هزار و سوار مرتقی گردید *

* راجه مها سنگه *

ولد راجه جگت سنگه بن کدور مانسنگه کچهواهد - پس از فوت پدر بجان‌شینی پدر کلان خود افتخار اندوخته بحکومت بنگاله مرخص گردید - در سال چهل و پنجم جلوس عرش آشیانی و نه افغانان بنگاله هنگامه آرا گردیدند) او منیر السن بود